

Växlingar

Från Rachid Karami International Fair till Usine Seydoni i Kalmár

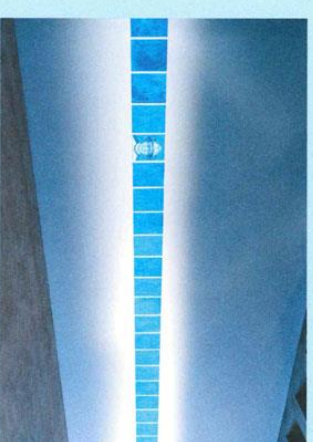

Kan en musikkassetten göra antikapitalistiskt motstånd? Det diskuterar Afrang Nordlöf Malekian som varit på Kalmár konstmuseum och sett Theresa Traore Dahlbergs utställning *Växlingar* om kassetter från 1990-talets Burkina Faso, den tonda fabriken Cementa i Degerhamn och arbetet som villkorar vårt varande. Traore Dahlberg förmår skapa en visuell representation av kapitalismens snabba växlingar där vad som helst kan dateras när som helst, skriver Nordlöf Malekian och noterar att fåglarna kommer tillbaka när produktionen går ned.

En höstdag år 2019 besökte jag Rachid Karami International Fair, en park i Tripoli, Libanon, ritad av den prisade arkitekten Oscar Niemeyer. Parken beställdes av den libanesiska regeringen år 1963 och var nästintill färdigställd 1975 då inbördeskriget bröt ut. Ett krig på många vis orsakat av den franska kolonialmakten, som drog landsgränser och tilldelade vissa folkgrupper mer kapital än andra. Sedan dess är Tripoli långt ifrån ett handelscentrum och parken står idag så gott som öde, omringad av en nedgången mur med en övervakad ingång. När jag bodde i Beirut år 2019 besökte jag staden och lyckades tillsammans med en vän ta mig in i Rachid Karami International Fair genom att överratta väkterna. Längs med parkens ena sida krotte sig en paviljong med inmiga fönster förbi hortosorten. Jag tryckte ansikten mot en av fönsterrutorna och kände. Framför mig fanns ett hav av stolar pydligt uppställda på rad. Som om människorna just gått iväg på tökpåsar i höstsoolen.

I längre än i parken stod en ubåtkande byggnad. Vi gick in. I ljuset av våra steg skapade en yrmisk rundgång. Ett skenkast bort lag en stor rum scen, som möjligen varit på andra tiderna en applåderande publik och en konsert med Fairuz. Dagen får vänta, trots att all arkitektonisk infrastruktur var byggd för att skapa utställningar, föreställningar och konserter. Ett främlingskap har skapats mellan parken och staden – Rachid Karami International Fair står nästan helt tom i dess fulla prakt mitt i Tripoli. En alienation som också är synlig i de arkitektoniska skillnaderna mellan parken och resten av byggnader i staden. Idag fotograferas platsen i smyg av unga kreatörer som driver något, konstruerat eller så funkar den som scenografi för modefotografi, för att nämna två exempel. Rachid Karami International Fair har blivit ett skryvar-Sch-för-ävennyri sin futuristiska arkitektur, splittrade historier och urholkade ekonomier.

Jag mindes vändningen på Rachid Karami International Fair-parken när jag besökte Theresa Traore Dahlbergs utställning *Växlingar* på Kalmár konstmuseum. Snabbt drog jag in i installationsverket *Mifrocement* (2021) om fabriken Cementa i Degerhamn på Öland där 68 arbetare avskedades när produktionen flyttades till annan ort. En del av installationen utgjordes av en film med långa snarva åkningar över Cementa-fabrikens monumentala industrbyggnader och intervjuer med de sju personer som fått behålla sina jobb. Det var nog de tomta och ekande fabrikslokalerna i Degerhamn, och den internationella namnen i industrtområdet utan framk, som fick mig att tänka på parken i Tripoli. Frånvaron av ekonomiska satsningar har gjort båda platserna till ufön. Urholkad på pengar är de inget annat än främlingar till sina respektive platser eftersom deras initialt menade funktion gått förlorad.

Vänster: *Mifrocement* (2021), Theresa Traore Dahlberg.
Fotograf: André Lindahl/Kalmár konstmuseum.
Höger: *Tid Bild* (2021), Daniel Traore.
Fotograf: André Lindahl/Kalmár konstmuseum.

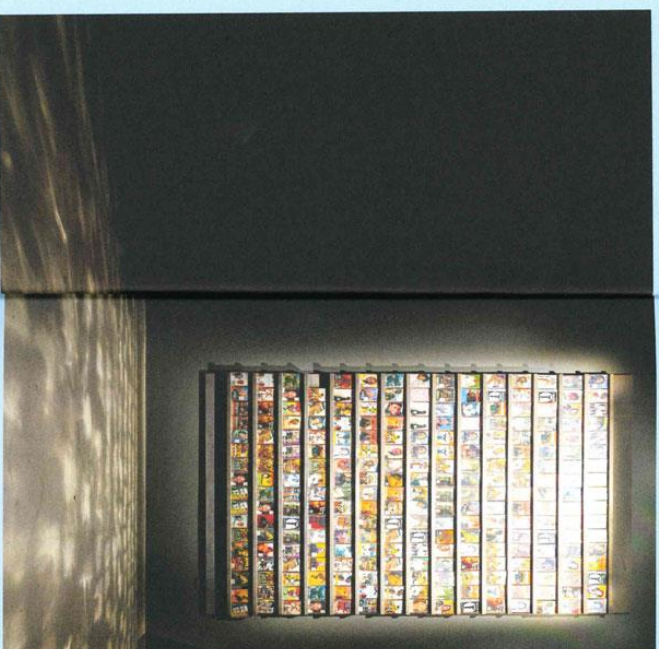
Afrang Nordlöf Malekian

Ulrik Seydahl (2019), Theresa Traore Dahlberg.
Foto: André Lindahl/Kalmar Konstmuseum.

Transistors (2021), Theresa Traore Dahlberg.
Foto: André Lindahl/Kalmar Konstmuseum.

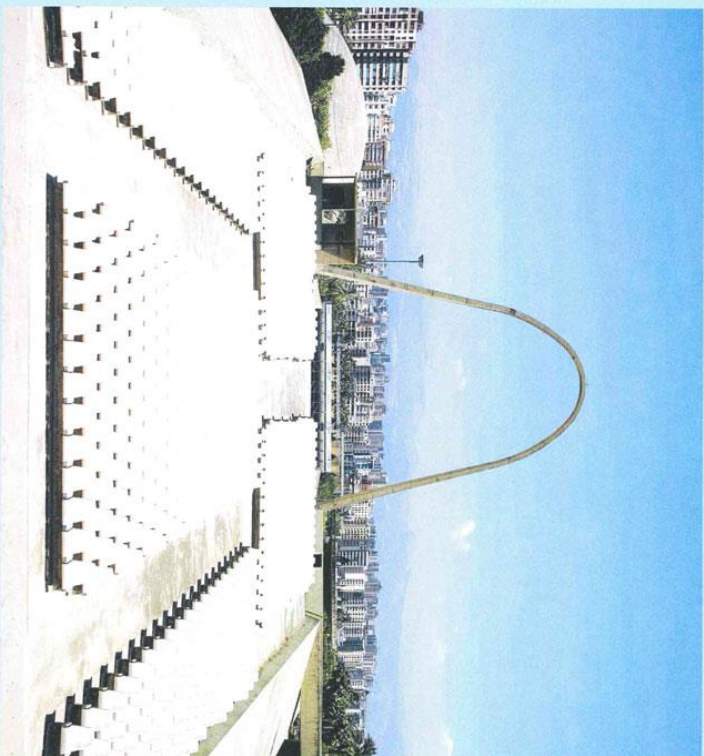

Ulrik Seydahl (2019), Theresa Traore Dahlberg.
Foto: André Lindahl/Kalmar Konstmuseum.

Den minskade produktionen och kapitalet i Cementfabriken har lett till att fabriken har fått sig tillbaka till områden – i filmen varvas mullrande ljud från traktorer och cementmaskiner med pipande fågelkvitter. Som en del av *Microcement* är 75 blå målningar vid namn *Titel Bild* (2021), av den Olandbaserade konstnären Daniel Traore, insamlade i en lång tid in till filmen. På sin av dem porträtteras de personer som jobbar kvar på Cementa. Verket synliggör hur tillbakaträskandet av ekonomiska tillgångar har ett lika komplext språk som närvaron av pengar men att det kräver ett annat slags lyssnande. Berättelser som embart är visköliga. Tysnader, ekon och ibland en fågel, som kvitrar vid en damm.

Storledarver/Cementa står idag helt och men liksom Bachid Karim International Fair-parken är påsen full funktionell. Framvaron av ekonomiskt kapital, eller lyften av kapitalet har ifrå, leder till att nya möjligheter döftar sippa in – ett fågelintresse eller en fotobooth för Elle L'Orlent. Även om den minskade produktionen på Cementa i Degerhamn inte är kopplad till krig och kolonialism poängterar Traore Dahlbergs film hur arbetet villkorat vårt varande – det är kapitalismens logik. Ett förtordt jobb kan lätt innebära ett bortrappt egenvärde. "Jag som ledare då försöker hela tiden ge dem den här yrkesstolthet" säger en av personerna som intervjuas i *Microcement*. "Det pratades väldigt mycket Cementa och cementfabriken hemma. Man är som sagt uppöjkt med det här hela livet." säger en annan anställd på fabriken. Livet har växt samman med yrket, arbetet alltså. Samtidigt är kontrollen över ansättningen utom färdig tillverkad ligger helt enkelt utom arbetsrens kontroll. Det är så kapitalism fungerar, det är vad ekonomisk profitt gör. Först ges arbetet mening. Cement är inte längre bara cement utan det är vad som möjliggör livet; att bygga olika slags konstruktioner, att köpa presenter till ens syster eller att bo trygg. Yrkesstolthet skapas eftersom det är just ens yrke som möjliggör allt det där. När arbetet går förlorat kan egenvärde försvinna lika snabbt. Livet följer ens yrkes marknadsvärde, det har blivit en vara.

Med nummen och pekfingeret greppar hon, om briftern på en svartvit hatt. Hennes blick är drömsk. Breddvid henne sitter en guldkladd man på en turkos motorcykel. En kvinna har slagit sig ned på en stol in till, hon stöjer huvudet i handen samtidigt som hon leandas blickar ut – tankar hon på kärleken? Runt henne lyser en gloria av vitt ljus som sakta övergår i ett gult sken. I Traore Dahlbergs verk *Ulrik Seydahl* (2019) står olika kassettomslag från 90- och 00-talets Burkino Faso uppräddade efter varandra. I kulören och modet gör sig nittionitalets anda starkt närvarande. År 1998 startade konstnären pappa Richard Traore den första kassettfabriken i Burkina Faso, vilken kom att bli en viktig plats för kulturproduktion i landet. I ansättning till den drev han även ett produktionsbolag och en studio där mycket av 90- och 00-talets musik i landet spelades in. Sedan mer än ett decennium tillbaka är kassetter, som teknik för musikspridning, utdatorade. Under en relativt kort tid ersattes de med CD-skivor. Mpg3-spelare, Youtube, Spotify och andra digitala format och kanaler. 2005 hade Richard Traore ned sin kassettfabrik och maskinerna flyttades till en lagerlokal. Inifrån Traore Dahlbergs utställning på Nationalmuseet i Burkina Faso 2019 låt hon restaurera kassettmaskinerna för att återföra ställa ut dem. Parallellt hade hon en utställning på Fläggfabriken i Stockholm. I vilken hon profilerade filmer på maskinerna och tagningar från utställningsresan på museet i Burkina Faso. På så vis skapar Traore Dahlbergs

Rachid Karami International Fair. Källa: The Guardian.

arbeta en visuell representation av kapitalismens snabba växlingen där vad som helst kan dateras när som helst. Som jobben på cementfabriken i Degerhamn när största delen av produktionen flyttade till en annan ort.

Konsten är en plats där värdelösa objekt i alla (o)tyckbara former – från digitala till analoga – kan få nya betydelse. Ja, de är verkligen nya eftersom de inte får tillbaka sina gamla värden genom konsten utan ställs in i verkets logik. Konsten står förstås inte utanför kapitalismen men ett konstverk har ämningsmässigt potential att sätta kapitalismen i perspektiv av verkets universum. Vissa konstverk fungerar inte bara som gestaltningar av vad som varit eller är, utan som portaler in i andra framtid: i *Utsire Sjögård* övergår tidigare kassettmaskiner från att användas till artefakter som genererar profit, först till ett knäppte daterade maskiner i en lagringslokal, för att sen restaureras av Traore Dahberg och användas i ett konstverk, som visualiserar och skapar ett språk för den

ekonomiska profittens produktionsvillkor: seskara arbetsvillkor, plåsar som förvandlas till uton och liv som blir till varor.

I essänsamlingen *The Undercommons: Fugitive Planning and Black Study* (2013) ställer sig Fred Moten och Stefano Harney frågan om hur en kan arbeta i kapitalismen och samtidigt göra motstånd mot den utan att motståndet blir till en handelsvara. En svår elevation att bemästra men det är just vad konstnären Theresa Traore Dahbergs utställning *Växlingar* gör eftersom den är rik på subtila förskjutningar av kapitalistiska system. Hennes praktik blir kontingent eftersom hon i kasserade kretsar i koppar, mässik från 90-talets Burkina Faso och en film om Cementa i Degerhamn centrerar synliggörandet av kapitalismens produktionsvillkor och vad ekonomisk lik-som social förlust gör. Filmen med kassettmaskinerna och de installerade kassetterna på en av väggarna i konstsalen, lyckas skjuta föremålen ut ur ett system där konsumtionen står i centrum, och mot konsekvenserna av detta. Förskjutningen blir potential till att väcka världen.

KONSTREPUBLICEN PM

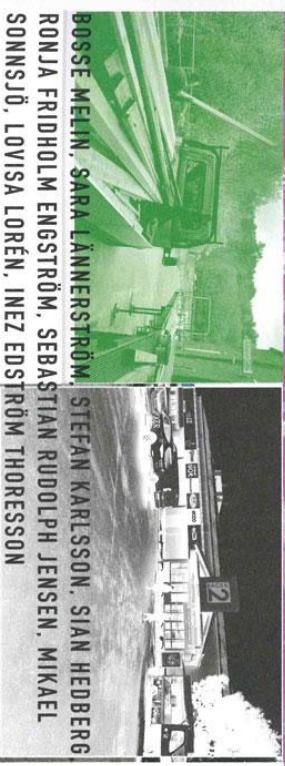
KONSTREPUBLICEN
PSYKIATRINS
MONUMENT

KRPM

PSYKIATRINS-MONUMENT SE
BACK A P L A N

SAMTAL OM KONST
OCH PSYKISK OHÄLSA
UTSTÄLLNINGAR,
SPELNINGAR OCH
PERFORMANCE

15 SEPTEMBER – 3 OKTOBER 2021

BOSSE MELIN, SARA LÄNNERSTRÖM, STEFFAN KARLSSON, SIAN HEDBERG
RONJA FRIDHOLM ENGSTRÖM, SEBASTIAN RUDOLPH JENSEN, MIKAEL
SONNSJÖ, LOVISA LÖRÉN, INEZ EDSTRÖM THORESSON

Kan en musikkassett göra antikapitalistiskt motstånd? Det diskuterar Afrang Nordlöf Malekian som varit på Kalmar konstmuseum och sett Theresa Traore Dahlbergs utställning *Växlingar* om kassetter från 1990-talets Burkina Faso, den tömda fabriken Cementa i Degerhamn och arbetet som villkorar vårt varande. Traore Dahlberg förmår skapa en visuell representation av kapitalismens snabba växlingar där vad som helst kan dateras när som helst, skriver Nordlöf Malekian och noterar att fåglarna kommer tillbaka när produktionen går ned.

En höstdag år 2019 besökte jag Rachid Karami International Fair, en park i Tripoli, Libanon, ritad av den prisade arkitekten Oscar Niemeyer. Parken beställdes av den libanesiska regeringen år 1963 och var nästintill färdigställd 1975 då inbördeskriget bröt ut. Ett krig på många vis orsakat av den franska kolonialmakten, som drog landsgränser och tilldelade vissa folkgrupper mer kapital än andra. Sedan dess är Tripoli långt ifrån ett handelscentrum och parken står idag så gott som öde, omringad av en nedgången mur med en övervakad ingång. När jag bodde i Beirut år 2019 besökte jag staden och lyckades tillsammans med en vän ta mig in i Rachid Karami International Fair genom att övertala vakterna. Längs med parkens ena sida krökte sig en paviljong med immiga fönster förbi horisonten. Jag tryckte ansiktet mot en av fönsterrutorna och kisade. Framför mig fanns ett hav av stolar pryddigt uppställda på rad. Som om människorna just gått iväg på rökpaus i höstsolen.

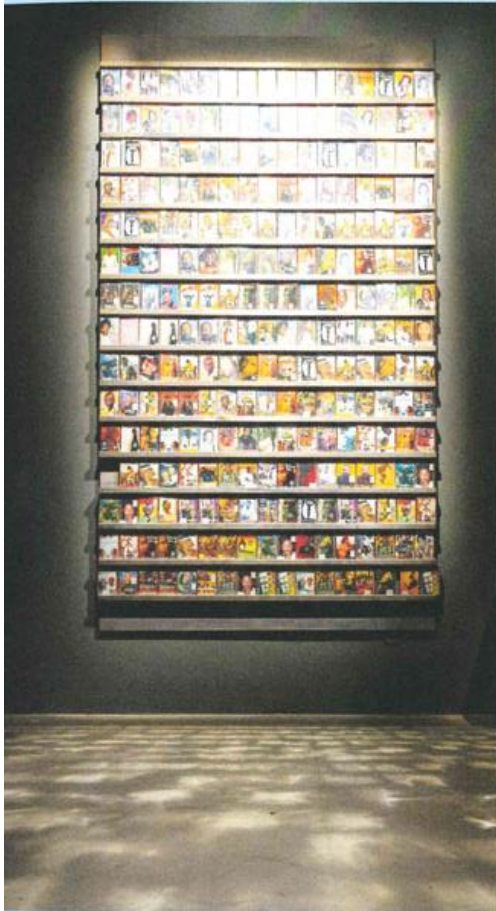
Längre in i parken stod en ufo-liknande byggnad. Vi gick in. Ljudet av våra steg skapade en rytmisk rundgång. Ett stenkast bort låg en stor tom scen, som möjligen väntade på andra tider; en applåderande publik och en konsert med Fairuz. Dagen får vänta, trots att all arkitektonisk infrastruktur var byggd för att skapa utställningar, föreställningar och konserter. Ett främlingskap har skapats mellan parken och staden – Rachid Karami International Fair står nästan helt tom i dess fulla prakt mitt i Tripoli. En alienation som också är synlig i de arkitektoniska skillnaderna mellan parken och resterande byggnader i staden. Idag fotograferas platsen i smyg av unga kreatörer som driver något konstprojekt eller så funkar den som scenografi för modedefotografi, för att nämna två exempel. Rachid Karami International Fair har blivit ett skruvat Sci-fi-äventyr i sin futuristiska arkitektur, splittrade historia och urholkade ekonomi.

Jag mindes vandringen på Rachid Karami International Fair-parken när jag besökte Theresa Traore Dahlbergs utställning *Växlingar* på Kalmar konstmuseum. Snabbt drogs jag in i installationsverket *Microcement* (2021) om fabriken Cementa i Degerhamn på Öland där 68 arbetare avskedades när produktionen flyttades till annan ort. En del av installationen utgörs av en film med långsamma åkningar över Cementa-fabrikens monumentala industribyggnader och intervjuer med de sju personer som fått behålla sina jobb. Det var nog de tomma och ekande fabrikslokalerna i Degerhamn, och den internationella hamnen i industriområdet utan trafik, som fick mig att tänka på parken i Tripoli. Frånvaron av ekonomiska satsningar har gjort båda platserna till ufon. Urholkad på pengar är de inget annat än främlingar till sina respektive platser eftersom deras initialt menade funktion gått förlorad.

Vänster: *Microcement* (2021), Theresa Traore Dahlberg.
Foto: André Lindahl/Kalmar konstmuseum.

Höger: *Titel Bild* (2021), Daniel Traore.
Foto: André Lindahl/Kalmar konstmuseum.

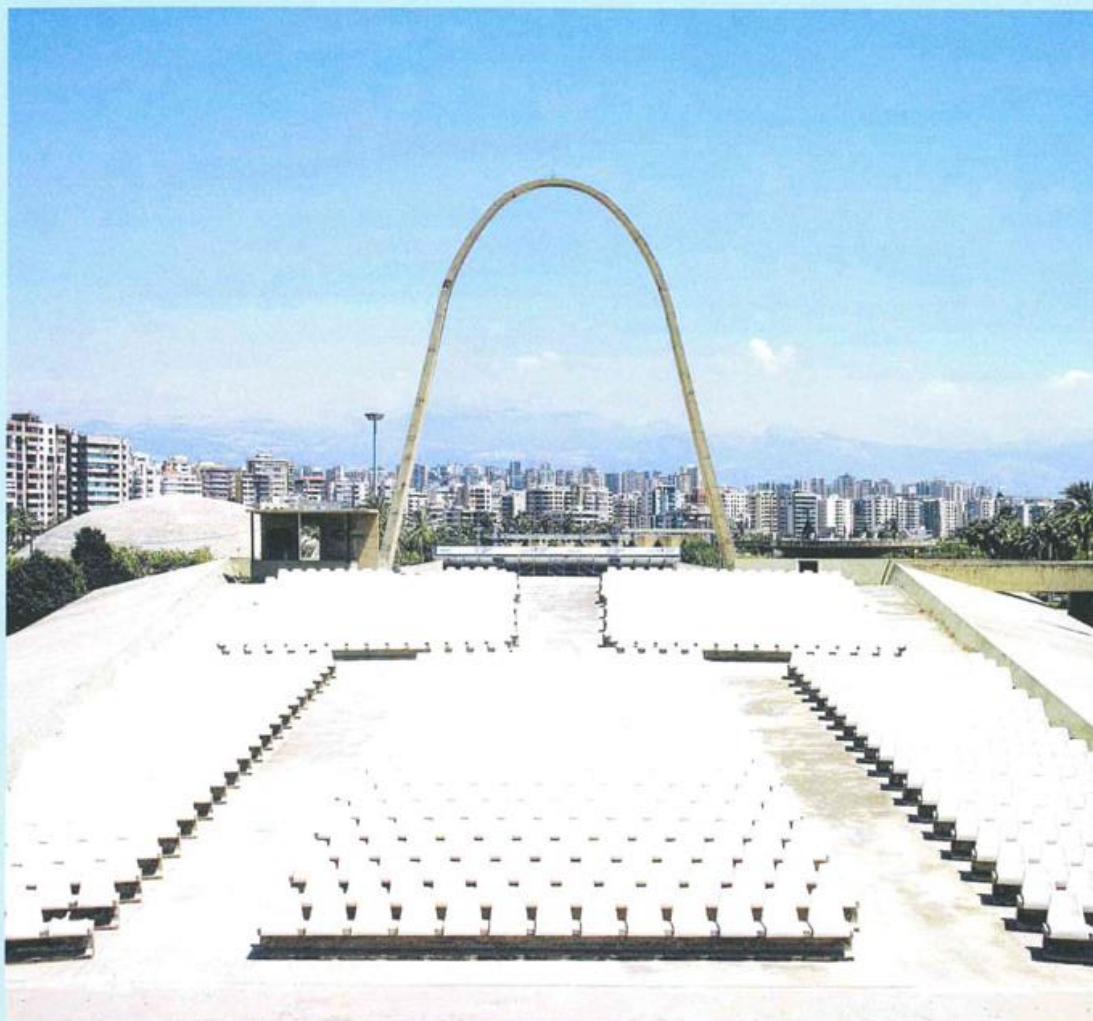

Usine Seydoni (2019), Theresa Traore Dahlberg.
Foto: André Lindahl/Kalmar konstmuseum.

Den minskade produktionen och kapitalet i Cementafabriken har lett till att faunan har letat sig tillbaka till området – i filmen varvas mullrande ljud från traktorer och cementmaskiner med pipande fågelkvitter. Som en del av *Microcement* är 75 blå målningar vid namn *Titel Blå* (2021), av den Ölandbaserade konstnären Daniel Traore, installerade i en lång rad intill filmen. På sju av dem porträtteras de personer som jobbar kvar på Cementa. Verket synliggör hur tillbakadragandet av ekonomiska tillgångar har ett lika komplext språk som närvaron av pengar men att det kräver ett annat slags lyssnande. Berättelser som enbart är viskningar, tystnader, ekon och ibland en fågel, som kvittrar vid en damm.

Stora delar av Cementa står idag helt öde men liksom Rachid Karami International Fair-parken är platsen fullt funktionell. Frånvaron av ekonomiskt kapital, eller flytten av kapitalet härifrån, leder till att nya möjligheter börjar sippra in – ett fågelintresse eller en fotoshoot för Elle L'Orient. Även om den minskade produktionen på Cementa i Degerhamn inte är kopplad till krig och kolonialism poängterar Traore Dahlbergs film hur arbete villkorar vårt varande – det är kapitalismens logik. Ett förlorat jobb kan lätt innebära ett borttappat egenvärde. "Jag som ledare då försöker hela tiden ge dom den här yrkesstoltheten" säger en av personerna som intervjuas i *Microcement*. "Det pratades väldigt mycket Cementa och cementfabriken hemma. Man är som sagt uppväxt med det här hela livet." säger en annan anställd på fabriken. Livet har växt samman med yrket, arbetet alltså. Samtidigt är kontrollen över anställningen utom räckhåll eftersom fabriken ägs av någon annan. Beslut gällande en flyttad produktion ligger helt enkelt utom arbetarens kontroll. Det är så kapitalism fungerar, det är vad ekonomisk profit gör. Först ges arbetet mening. Cement är inte längre bara cement utan det är vad som möjliggör livet; att bygga olika slags konstruktioner, att köpa presenter till ens syskon eller att bo tryggt. Yrkesstolthet skapas eftersom det är just ens yrke som möjliggör allt det där. När arbetet går förlorat kan egenvärdet försvinna lika snabbt. Livet följer ens yrkes marknadsvärde, det har blivit en vara.

Med tummen och pekfinger greppar hon om brättet på en svartvit hatt. Hennes blick är drömsk. Bredvid henne sitter en gulklädd man på en turkos motorcykel. En kvinna har slagit sig ned på en stol intill, hon stödjer huvudet i handen samtidigt som hon leendes blickar ut – tänker hon på kärleken? Runt henne lyser en gloria av vitt ljus som sakta övergår i ett gult sken. I Traore Dahlbergs verk *Usine Seydoni* (2019) står olika kassettomslag från 90- och 00-talets Burkino Faso uppradade efter varandra. I kulören och modet gör sig nittioalets anda starkt närvarande. År 1998 startade konstnärens pappa Richard Traore den första kassettfabriken i Burkina Faso, vilken kom att bli en viktig plats för kulturproduktion i landet. I anslutning till den drev han även ett produktionsbolag och en studio där mycket av 90- och 00-talets musik i landet spelades in. Sedan mer än ett decennium tillbaka är kassetter, som teknik för musikspridning, utdaterade. Under en relativt kort tid ersattes de med CD-skivor, Mp3-spelare, Youtube, Spotify och andra digitala format och kanaler. 2005 lade Richard Traore ned sin kassettfabrik och maskinerna flyttades till en lagerlokal. Inför Traore Dahlbergs utställning på Nationalmuseet i Burkina Faso 2019 lät hon restaurera kassettmaskinerna för att därefter ställa ut dem. Parallellt hade hon en utställning på Färgfabriken i Stockholm, i vilken hon projicerade filmer på maskinerna och tagningar från utställningssalen på museet i Burkina Faso. På så vis skapar Traore Dahlbergs

Rachid Karami International Fair. Källa: The Guardian.

arbete en visuell representation av kapitalismens snabba växlingar där vad som helst kan dateras när som helst. Som jobben på cementfabriken i Degerhamn när största delen av produktionen flyttade till en annan ort.

Konsten är en plats där värdelösa objekt i alla (o)tänkbara former - från digitala till analoga - kan få nya betydelser. Ja, de är verkligen nya eftersom de inte får tillbaka sina gamla värden genom konsten utan ställs in i verkets logik. Konsten står förstas inte utanför kapitalismen men ett konstverk har åtminstone potential att sätta kapitalismen i periferin av verkets universum. Vissa konstalster fungerar inte bara som gestaltningar av vad som varit eller är, utan som portaler in i andra framtider. I *Usine Seydoni* övergår tidigare kassetmaskiner från att användas till arbete som genererar profit först till ett knippe daterade maskiner i en lagringslokal, för att sen restaureras av Traore Dahlberg och användas i ett konstverk, som visualiserar och skapar ett språk för den

ekonomiska profitens produktionsvillkor; osäkra arbetsvillkor, platser som förvandlas till ufon och liv som blir till varor.

I essäsamlingen *The Undercommons: Fugitive Planning and Black Study* (2013) ställer sig Fred Moten och Stefano Harney frågan om hur en kan arbeta i kapitalismen och samtidigt göra motstånd mot den utan att motståndet blir till en handelsvara. En svår ekvation att bemästra men det är just vad konstnären Theresa Traore Dahlbergs utställning *Växlingar* gör eftersom den är rik på subtila förskjutningar av kapitalistiska system. Hennes praktik blir kontingent eftersom hon i kasserade kretskort i koppar, musik från 90-talets Burkina Faso och en film om Cementa i Degerhamn centrerar synliggörandet av kapitalismens produktionsvillkor och vad ekonomisk lik-social förlust gör. Filmen med kassetmaskinerna och de installerade kassetterna på en av väggarna i konsthallen, lyckas skjuta föremålen ut ur ett system där konsumtion står i centrum, och mot konsekvenserna av detta. Förskjutningen bär potential till att växla världen.